

Σεβασμιώτατε, Πανολογιώτατε, Σεβαστέ / οί Ιερέα / είς,
Κ. Δήμαρχε,
Αξιότιμα μέλη της Τοπικής Αυτοδιοίκησης,
Κυρίες και Κύριοι

Με τη φετινή επέτειο της ελληνικής επανάστασης του 1821 καλούμαστε να τιμήσουμε όλους τους αγωνιστές για την τόλμη, τη γενναιότητα, και την ανιδιοτέλεια που έδειξαν στον μεγάλο τους αγώνα για την ελευθερία. Ανάμεσά τους, οι Αλαγονίοι πολεμιστές έπαιξαν πρωταγωνιστικό ρόλο στην έναρξη της επανάστασης, στην απελευθέρωση της πόλης της Καλαμάτας και στην όλη πορεία μέχρι το τέλος του αγώνα. Καταφύγιό τους ήταν αυτός ο τόπος της Ιεράς Μονής Μαρδακίου, ο οποίος αναγνωρίζεται στη συλλογική μνήμη όλων ως το «Κοινό Αλαγονιακό Προσκύνημα».

Το Μαρδάκι χτίστηκε στα μέσα του δεκάτου εβδόμου αιώνα (1640-1645) από τον Θεόδωρο Χανδρινό που καταγόταν από τη Σίτσοβα, τη σημερινή Αλαγονία. Ο Θεόδωρος Χανδρινός ήταν γραμματικός και έχτισε το μοναστήρι «Σαυροπηγιάκ», δηλαδή εξαρτώμενο απ' ευθείας από το Οικουμενικό Πατριαρχείο. Προίκισε το Μοναστήρι με πολλά κτήματα, έγινε ο ίδιος μοναχός και έλαβε το όνομα Θεοδόσιος και μάλιστα η εικόνα του με το σχήμα Μοναχού είναι ζωγραφισμένη στο νάρθηκα της Εκκλησίας του Μοναστηρίου. Το μοναστήρι το αφιερώνει στην Παναγία και σήμερα σώζεται ο Βυζαντινός Ναός της Κοιμήσεως της Θεοτόκου, η μνήμη της οποίας τιμάται και πανηγυρίζει στις 15 και 23 Αυγούστου.

Η Ιερά Μονή Μαρδακίου προσέφερε πολλές υπηρεσίες για τη προετοιμασία της Ελληνικής Επανάστασης για την απελευθέρωση του υπόδουλου Γένους το 1821. Στη μονή μόνασαν ηγούμενοι και μοναχοί από το χωρίο Νέδουσα και σύμφωνα με την παράδοση ήταν άριστοι πρακτικοί γιατροί, καθώς γνώριζαν τις θεραπευτικές ιδιότητες από τα πλούσια βότανα του Ταϋγέτου και θεράπευαν μ' αυτά. Ήταν το απαραβίαστο άντρο των Καπεταναίων και των αγωνιστών χάρη στο γνωστό Φερμάνι της Πύλης που εκδόθηκε από τον ίδιο τον Μαχμούτ Β΄ ως ύστατος φόρος ευγνωμοσύνης, επειδή ο τότε ηγούμενος της Μονής Νικηφόρος Πράττης από τη Νέδουσα κατάφερε με μία ειδική θεραπεία από φυτό να γιατρέψει την ετοιμοθάνατη τότε κόρη του. Έτσι, το Μαρδάκι δεν πατήθηκε ποτέ από τους Τούρκους και γι' αυτό απέκτησε ακμή, δύναμη και πλούτο. Κατά την περίοδο της Επανάστασης του 1821 αλλά και νωρίτερα, η μονή Μαρδακίου αποτέλεσε σημαντικό πνευματικό φάρο για ολόκληρη την περιοχή και διάυλο για τη μετάδοση των επαναστατικών ιδεών από

τους πρωτεργάτες του ξεσηκωμού. Εκτός από τη μεγάλη του σημασία ως θρησκευτικού και πνευματικού κέντρο, το Μαρδάκι ήταν ένα ασφαλές και μόνιμο ορμητήριο κατά των κατακτητών, χρησιμοποιήθηκε ως αποθήκη παντός είδους εφοδίων για τον αγώνα και ήταν το καταφύγιο για τα γυναικόπαιδα και τους ασθενείς κατά τις φοβερές επιδρομές των Τούρκων και ιδιαίτερα του Ιμπραήμ στις γειτονικές περιοχές.

Η Φιλική Εταιρεία φαίνεται ότι είχε ισχυρή βάση στο Μαρδάκι, καθώς εδώ οι οπλαρχηγοί του αγώνα έκαναν τις συναντήσεις και τις συσκέψεις τους με ασφάλεια. Στη Μονή Μαρδακίου, συναντήθηκαν οι τοπικοί αρχηγοί Νικηταράς, Παπαφλέσσας, Αναγνωσταράς, Κεφάλας και άλλοι με πλήθος καπεταναίων και οπλοφόρων από τα γειτονικά πισινά χωριά και τα σαμπάζικα, για να συντονίσουν τις δυνάμεις τους λίγες ημέρες πριν από την πολιορκία της Καλαμάτας.

Η ιστορία της προσφοράς και συμβολής των Αλαγονίων πολεμιστών ανάγεται ήδη στον 15^ο αι. και η αντιστασιακή τους δράση καλύπτει μία περίοδο 400 χρόνων προσδίδοντάς τους δικαίως τη φήμη των γενναίων πολεμιστών. Παράλληλα όμως οι Αλαγονίοι διέθεταν και πολιτική δύναμη καθώς από το 1555 μέχρι και το 1815 σημαντικός αριθμός Αλαγονίων καταλαμβάνουν θέσεις αρχιερέων. Την ίδια εποχή η Αλαγονία διέθετε δικό της αντιπρόσωπο, τον Βεκίλη Στρούμπο, στην Πόλη. Έτσι, η πολιτική και η στρατιωτική ισχύς προδίδει μια ιδιαίτερη αίγλη στην Αλαγονία. Δεκατέσσερις τουλάχιστον Αλαγονίοι έγιναν μέλη της Φιλικής Εταιρείας και αξίζει να αναφέρουμε τα ονόματά τους: Δημήτρης Στρούμπος (Καμπούρογλου), Αποστόλης Αλεξανδρόπουλος, Γιώργης Αναγνώστου, Γιώργης Βασιλάκης, Αναγνώστης Βασιλάκης, Παπα-Πολυζώης Κουτουμάνος, Γρηγόριος Καλαμαράς, Τζαννέτος Αλεξανδρόπουλος Μανιατάκης, Παρθένιος Μπαλάνος, Γιώργης Φουντούκης, Παπα-Κύριλλος Δούβας, Παπα-Νικηφόρος Πράτης, Νικήτας Σταματελόπουλος, ο γνωστός Νικηταράς.

Ο γιατρός Αγησίλαος Καλαμαράς έχει γράψει ένα πολύτιμο σε πληροφορίες βιβλίο με τίτλο: «Η συμβολή των Αλαγονίων στην Επανάσταση του 1821». Μας περιγράφει με άμεσο και ζωντανό τρόπο τη δράση και την όλη πορεία των Αλαγονίων πολεμιστών από τα μέσα του 15^{ου} αι. μέχρι και την δημιουργία του νέου Ελληνικού κράτους. Αξίζει να αναφέρουμε ένα απόσπασμα από το βιβλίο αυτό που περιγράφει την όλη διαδικασία και πορεία τον Μάρτιο του 1821 για την απελευθέρωση της Καλαμάτας.

«Καταλαβαίνει κανείς λοιπόν ότι όταν ο Παπαφλέσσας επικαλείται στη Βοστίτσα το όνομα των Πισινοχωριτών, ξέρει καλά τι κάνει. Ξέρει ότι τα λόγια του μπορούν να πιάσουν τόπο. Τελικά εκεί στη Βοστίτσα επέρχεται κάποιος συμβιβασμός. Οι πρόκριτοι προτείνουν να πάει ο Παπαφλέσσας στην Αλαγονία, στην Καρβελιώτικη Σιδερόπορτα, και να παραμείνει εκεί μέχρι να μελετήσουν καλύτερα την κατάσταση. Ο Παπαφλέσσας προσποιείται ότι δέχεται και φεύγει για την Αλαγονία. Εδώ, στη Σιδερόπορτα, οι προεστοί προσπαθούν να τον εξοντώσουν αλλά ο Παπαφλέσσας γλιτώνει και συνεχίζει ακάθεκτος. Στη Σίτσοβα συναντιέται με το Γιώργη Βασιλάκη και στα Σαμπάζικα με τον Κεφάλα και τον Παπα-Τούρτα. Στο Μαρδάτσι συναντά τον Αναγνωσταρά και το Νικηταρά. Οργανώνει την αποστολή όπλων και πυρομαχικών από τη Σμύρνη και στέλνει Αλαγόνιους και Σαμπαζιώτες να τα παραλάβουν. Το μπαρούτι φτάνει στο Μαρδάτσι και εκεί με χαρτί από την πλούσια βιβλιοθήκη του μοναστηριού φτιάχνονται φουσέκια για τον Αγώνα. Όλα είναι πλέον έτοιμα. Σαμπαζιώτες και Μεγάλαναστασοβίτες κατεβαίνουν από τα δυτικά στη Βελανιδιά. Σιτσοβίτες, Τσερνιτσιώτες και Μικραναστασοβίτες προχωρούν προς τα Διπόταμα και τις Τούρλες. Λαδοκαρβελιώτες φτάνουν στον Άγιο Λιά. Ο Παπα-Κύριλλος Δούβας πείθει τους Τούρκους ότι δεν έχουν και πολλές ελπίδες. Η Καλαμάτα ελευθερώνεται. Οι Αλαγόνιοι είναι ελεύθεροι πια να βαδίσουν προς άλλα μέτωπα. Άλλοι με τον Παπαφλέσσα και τους Μανιάτες φεύγουν για τη Δυτική Μεσσηνία, το Δερβένη και την Αρκαδία. Άλλοι υπό το Νικηταρά περνούν στο Δυρράχι και στο Λιοντάρι. Άλλοι τέλος πηγαίνουν στη Λακωνία και τίθενται υπό τις διαταγές του Κρεβατά. Πολεμούν στο Βαλτέτσι, και μαζί με τους Φλεσσαίους κρατούν την Παλουκόραχη κατά την πολιορκία της Τρίπολης. Η πόλη πέφτει και οι Αλαγόνιοι γυρίζουν νικητές στα χωριά τους, φορτωμένοι αιχμαλώτους, πλούτο και λάφυρα από τους θησαυρούς του Χουρσίτ.

Συνεχίζουν τον αγώνα και τον Ιούλη του 1822, μαζί με άλλους εθελοντές, καταλαμβάνουν το κάστρο του Άργους και καθηλώνουν τον Δράμαλη στην Αργολική πεδιάδα. Όταν ο τελευταίος, αποκαμωμένος, κάνει να κινηθεί πίσω προς την Κόρινθο, οι Αλαγόνιοι βρίσκονται και πάλι εκεί. Ο Παναγιώτης Σύντυχος μαζί με τους Φλεσσαίους πολεμά στα Δερβενάκια όπου οι Έλληνες πετυχαίνουν τη μεγαλύτερη νίκη του αγώνα. Αλλά και σε πια μάχη δε βρίσκουμε Αλαγόνιους; Στον Ακροκόρινθο ο Γιώργης Βασιλάκης, στις παλαιές Πάτρεις ο Γιάννης Στρούμπος και ο Αναγνώστης Βασιλάκης, ακόμα και στη Στερεά οι Οικονομάκηδες είναι εκεί, για να

δώσουν το αγωνιστικό τους παρόν. Όλες αυτές οι απανωτές επιτυχίες δείχνουν ότι η τελική νίκη πλησιάζει.»

Μέσα από τη ζωντανή και παραστατική αφήγηση του Καλαμαρά καταλαβαίνουμε ότι οι Αλαγόνιοι αγωνιστές πρωτοστάτησαν και συμμετείχαν σε σημαντικές μάχες από την πρώτη στιγμή που ξεκίνησαν από το Μαρδάκι για να απελευθερώσουν την Καλαμάτα αλλά και στη συνέχεια σε όλες τις συγκρούσεις που έλαβαν χώρα στην Πελοπόννησο και στη Στερεά Ελλάδα. Διακρίθηκαν για το αγωνιστικό τους πνεύμα και την εμψυχωτική τους δύναμη. Εκτός όμως από τους γενναίους άνδρες Αλαγόνιους πολεμιστές, εξίσου υψηλό πνεύμα ελευθερίας κατείχε και τις γυναίκες της περιοχής. Είναι γνωστό το ιστορικό και δραματικό γεγονός στη Χορηγόσκαλα με τις «αντρειωμένες γυναίκες», τον ονομαζόμενο Ζάλογγο της Μεσσηνίας. Πρόκειται για έναν τόπο θυσίας και ηρωισμού, κοντά στο χωριό Νέδουσα, όπου στις 23 Μαΐου του 1826, είκοσι περίπου γυναίκες με τα παιδιά τους για να μην αιχμαλωτιστούν από τους στρατιώτες του Ιμπραήμ προτίμησαν να πέσουν από τα βράχια βρίσκοντας τραγικό θάνατο.

Η αυτοθυσία και η αγωνιστικότητά τους αποτελούν πρότυπο ήθους και πατριωτισμού. Απλοί άνθρωποι που μόνη τους έγνοια είναι η ελευθερία. Αρνούνται την υποταγή και δεν πτοούνται μέχρι την τελευταία στιγμή.

Παρόμοια απλότητα και αποφασιστικότητα έχει να επιδείξει σ' όλο του τον αγώνα, ο Νικηταράς με το θάρρος και την τόλμη του, ο μεγάλος Αλαγόνιος ήρωας της Επανάστασης ή αλλιώς Τουρκοφάγος, όπως τον ονόμασαν για τις φοβερές απώλειες που προκάλεσε στους Τούρκους. Με συντροφιά τον Αναγνωσταρά και αργότερα τον Δ. Πλαπούτα, περιόδευσε την Πελοπόννησο κατηχώντας πολλούς στο μεγάλο μυστικό και ετοιμάζοντας τον λαό για τον επερχόμενο ξεσηκωμό. Με την έκρηξη της επανάστασης, μαζί με τον θείο του Θεόδωρο Κολοκοτρώνη και άλλους οπλαρχηγούς μπήκε στην Καλαμάτα, στις 23 του Μάρτη του 1821. Είχε ενστερνισθεί βαθιά τις απόψεις και τα σχέδια του θείου του και πήρε μέρος σε όλες τις επιχειρήσεις για την κατάληψη της Τρίπολης που τότε ήταν το Διοικητικό κέντρο των Οθωμανών στην Πελοπόννησο. Στις 12-13 του Μάη επικεφαλής 800 ανδρών συμμετείχε στην νικηφόρα μάχη στο Βαλτέτσι.

Αμέσως μετά και ενώ κατευθυνόταν προς το Ναύπλιο με 200 μόλις άντρες, προέκυψε η ανάγκη να αντιμετωπίσει στα Δολιανά, ισχυρή Τουρκική δύναμη 6.000 ανδρών υπό τον Κεχαγιάμπεη, υποστηριζόμενη και από πυροβόλα. Ήταν 18 του Μάη του 1821. Εκεί απέδειξε στο έπακρο τον ηρωισμό του και την σπάνια στρατιωτική

του αρετή και ικανότητα. Κατάφερε να τους προξενήσει τεράστια καταστροφή και σχεδόν να τους αποδεκατίσει.

Έντρομοι οι Τούρκοι σκορπίστηκαν στις γύρω ρεματιές για να γλυτώσουν, εγκαταλείποντας τα ζώα και τα πυροβόλα τους στα χέρια των Ελλήνων. Ο Νικηταράς, βλέποντας τους να φεύγουν τους φώναζε : «Σταθήτε Πέρσαι να πολεμήσωμε» και μάλιστα τους αποκαλούσε Περσιάνους. Αν στη μάχη στο Βαλτέτσι διακρίθηκε για την ανδρεία του, στην μάχη των Δολιανών, η ιστορία τον πήρε στα φτερά της. Οι επευφημίες των συντρόφων του έφτασαν ίσαμε τα ουράνια και για πρώτη φορά, βγαλμένο απ' τις καρδιές των συναγωνιστών του, ακούστηκε το παρατσούκλι που θα τον συνόδευε σε όλη του την ζωή. Με αυτό πέρασε στην ιστορία. Με αυτό έμεινε στη συνείδηση και την ψυχή των Ελλήνων.

Η αφιλοκέρδεια και η ανιδιοτέλεια του Νικηταρά έμεινε παροιμιώδης. Ποτέ δεν ζήτησε και ποτέ δεν πήρε. Μετά από τη συμβολή του στη μάχη στα Δερβενάκια, μία από τις λαμπρότερες και περιφανείς νίκες στον αγώνα για την ανεξαρτησία του ελληνικού έθνους, συγκεντρώθηκαν τα λάφυρα σε τεράστιους σωρούς. Αξιωματικοί και στρατιώτες μαζεύτηκαν για την μοιρασιά. Κάποιοι πρόσεξαν πως ένας συναγωνιστής τους έλειπε από την συντροφιά. Ήταν ο Νικηταράς. Παρά την άρνηση του να πάρει κι αυτός κάποια λάφυρα, στο τέλος και μετά από την επιμονή των συντρόφων του, πήρε μια σέλα, μια ταμπακέρα ξυλόγλυπτη κι ένα σπαθί. Την σέλα χάρισε αμέσως σε συμπολεμιστή και φίλο του. Την ταμπακέρα, την έστειλε στην γυναίκα του Αγγελίνα με το σημείωμα «*Την στέλνω σε σένα που αγαπά ύστερα από την Πατρίδα. Λάβε την για να με θυμάσαι*». Το ξίφος το έστειλε στην Ύδρα για τις ανάγκες του στόλου. Οι πρόκριτοι όμως του νησιού, το επέστρεψαν λέγοντας ότι το σπαθί αυτό, μόνον όταν το κρατεί το χέρι του Νικηταρά έχει αξία.

Αυτή η απλότητα και γνησιότητα των Αλαγονίων πολεμιστών μας, όπως και όλων των αγωνιστών του έθνους μας, μας συγκινεί και μας καλεί να τιμάμε τη μνήμη τους και την προσφορά τους. Οι Αλαγόνοι, στην πρώτη φάση του πολέμου αποτέλεσαν μαζί με άλλους πολλούς αγωνιστές τον πυρήνα πολλών ενόπλων δυνάμεων. Ο αγώνας είναι επίθεση ή υπεράσπιση και άμυνα εναντίον των εισβολέων. Η αγωνιστικότητα και η εμπειρία τους μοναδική. Εμπυχώνουν και συγκρατούν τους υπολοίπους αγωνιστούς μπροστά στον φόβο απέναντι στις οργανωμένες επιθέσεις των Τούρκων. Στη δεύτερη φάση του αγώνα συμπαραστέκονται στο κάλεσμα του Κολοκοτρώνη μετά την αποφυλάκισή του και του Νικηταρά μετά την επιστροφή του

από την εξορία. Βοηθούν στο Δυρράχι, στα Βέρβена, στο Γιωργίτσι, στου Μάνεση και η προσφορά τους τώρα γίνεται ακόμα πιο πολύτιμη και φανερή.

Εύχομαι ο αγώνας των Αλαγονίων να συνεχίζει να προσφέρει σήμερα σε μας, σε όλους τους Έλληνες, πρότυπο και παράδειγμα προς μίμηση για κάθε είδους αγώνα για την ελευθερία.

Χρόνια Πολλά!
